

NATURHISTORISK MUSEUM, UIO

STRATEGIPLAN 2010-2020

Versjon 11.mars 2010

Innledning

Hva er Naturhistorisk museum - historikk

Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo er landets største naturhistoriske museum med ansvar for 65% av landets naturhistoriske samlinger. Museet som består av flere bygninger i botanisk hage ligger på Tøyen. Samlingene, både de levende plantene i botaniske hage og objektene i magasiner og utstillinger i museumsbyggene, er NHMs fundament. De dokumenter naturmangfoldet og er utgangspunkt for forskning, formidling og undervisning i naturfag.

Utviklingen på Tøyen startet med etableringen av Botanisk hage i 1814, og 100 år senere var de fire museene (hhv. Botanisk, Geologisk-Mineralogisk, Paleontologisk og Zoologisk Museum) etablert under ledelse av Waldemar Christopher Brøgger. Brøgger var en stor beundrer av Linné, og var en drivkraft i å bygge opp museene som en sentral del av Universitetet i Oslo i perioden 1904-1920. Det var på mange måter Linnés arbeider som la grunnlaget for det hele: Studier av naturen og beskrivelse og klassifikasjon av planter, dyr, fossiler og mineraler. Betydningen av samlinger og utstillinger innen naturfagene har variert gjennom de siste 200 årene. Fra midten av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet var museene den helt dominerende delen av naturvitenskapene ved universitetene. Det var et helhetlig syn på naturen som var gjeldende, og det ble best demonstrert av naturforskeren Charles Darwin.

Naturhistorisk museum i 2010

Interessen for Darwin og hans måte å tilnærme seg naturen på har blitt aktualisert i jubileumsåret 2009. Nye museer planlegges, blant annet i København, og tilbygg som Darwinsenteret i London er nettopp ferdig. Oppgradering og renovering har blitt foretatt blant annet i Berlin og Helsinki.

Vi er inne i en renessanse for en mer helhetlig naturforståelse, og flere forskningsgrupper arbeider nå med stor suksess på tvers av gamle disipliner. Det

revitaliserte, helhetlige natursynet kommer også klart fram i den nye Naturmangfoldloven som har skiftet ut "biomangfold" med "naturmangfold". Samfunnet trenger god forskning og undervisning innen våre kjerneaktiviteter, det vil si systematikk på biologisk og geologisk materiale. Forskningen innen disse områdene ved NHM er på et meget høyt nivå, og vi må ha som mål å bli et senter for fremragende forskning.

Siden NHMs strategiplan 2005-09 ble vedtatt, har det kommet egen stortingsmelding om universitetsmuseene – St.meld. nr. 15 (2007-2008), Tingenes tale. Vi viser også til den vekt rektoratet har tillagt museene i sin omtale av universitetets utfordringer og muligheter, både før og etter rektorvalget 2009. Universitetsmuseenes utfordringer er også omtalt av KD i tilknytning til årlige budsjettproposisjoner og tildelingsbrev. Stortingsmeldingen påpeker at museene i lengre tid har hatt et stort etterslep når det gjelder moderniseringen og utviklingen av samlinger og utstillinger. Det er stort behov for digitalisering av samlinger og for formidling av forskningsresultater. Den nye naturmangfoldsloven forutsetter en økt kompetanse innen systematikk og større tilgjengelighet av samlingsmaterialet.

Rammebetingelser, blant annet:

- UiOs strategiplan 2005-2009 og føringer gitt til ny strategiplan 2010-2020
- St. meld. 15 (2007-2008) Tingenes tale (NOU Kunnskap for fellesskapet 2006:8)
- St. meld. Nr. 49 (2008-2009) Framtidas museum
- Riksrevisjonen Dokument nr. 3:9 (2002-2003) Riksrevisjonens undersøkelse av bevaringen og sikringen av samlingene ved fem statlige museer.
- Utredning om Nasjonalt digitalt universitetsmuseum
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Samfunnets etterspørsel etter naturmangfoldinformasjon
- Utvikling innen fagområdene, herunder teknologisk og metodisk.)
- Infrastruktur og forvaltning

Hovedutfordringer i strategiperioden:

- Nytt utstillingsveksthus
- Nytt samlingsbygg/tverrbygg – "Brøggersenteret"
- Mer aktiv samlingsforvaltning. Sikring og digitalisering av samlingene
- Etablere Senter for fremragende forskning (SFF) tilknyttet systematikk
- Fornying av basisutstillingene
- Etablering av et teknisk/naturvitenskapelig vitensenter på Tøyen
- Utvikling av "Tøyen natur- og kulturpark"

Museet holder til i tre gamle bygninger som er lite egnet for moderne utstillingsvirksomhet. Basisutstillingene er ikke fornyet på 35 år. Samlingene er ikke betryggende lagret, og materialet er lite tilgjengelig. Det gjenstår mye registrerings- og digitaliseringsarbeid. Nytt utstillingsveksthus, som har vært sterkt ønsket i snart 75 år, er ennå ikke bygget.

Flere tiår med manglende bevilgning har gjort at situasjonen ved NHM er alvorlig. NHM har bedt om en bindende langtidsplan på 5 år for å sette museet i en akseptabel stand til 200-års jubileet for den Botaniske hagen i 2014.

Det kreves en økning på:

15 millioner årlig til samlingene

10 millioner årlig til utstillingene

2 millioner årlig til veksthuset i tillegg til en engangsbevilgning på 14 mill.

Til sammen en årlig økning i basisbevilgningen på 27 millioner

Fra 2015 vil oppbyggingen av Brøggerssenteret hvor en integrerer utstilling og samlinger ta mye ressurser.

Tøyen-området bør utvikles til å bli et formidlingscenter for UiO innen naturfag og teknologi. I første rekke med bygging av utstillingsveksthus og nytt magasinbygg med plass for utstillinger, men også gjennom utvikling av naturfagssenter og vitensenter. En flytting av Norsk Teknisk Museum til Tøyen vil kunne gi stor synergi innen formidling av teknisk-naturvitenskaplig kunnskap.

Visjon

Naturhistorisk museum skal være et kompetanse- og dokumentasjonssenter av høy internasjonal standard innen biologisk og geologisk naturmangfold, hvor samlinger, formidling, forskning, og undervisning er integrert. Som en del av UiOs samfunnsansvar skal NHM være leverandør til samfunnet av naturmangfoldinformasjon av høy kvalitet og med sterk faglig forankring i samlingsbasert forskning. Gjennom nytt veksthus og et nytt samlingsbygg skal NHM fremstå som en fremragende formidler av naturfaglig kunnskap og sammen med resten av Tøyen bli en av de viktigste attraksjonene i Oslo. NHM skal tilby gode oppdaterte utstillinger og brukervennlige virtuelle løsninger.

Verdigrunnlaget

Som landets største og førende naturhistoriske museum skal NHM være seg sitt samfunnsansvar bevisst. All aktivitet skal være kjennetegnet av høy etisk kvalitet, forankret i de etiske regler for norske universitetsmuseer (UHR-museumsutvalget) og ICOMs museumsetiske regelverk) samt internasjonale konvensjoner.

NHM skal være en organisasjon bygget på tillit og faglig stolthet, og skal tilby et arbeidsmiljø der trivsel, gjensidig respekt, helse og yteevne ivaretas. NHM er forpliktet til å sørge for gode fysiske og psykososiale arbeidsforhold for alle ansatte, skape gode arbeidsprosesser og øke den gode dialogen i hverdagen. Arbeidet ved NHM skal være preget av åpenhet,

kunnskapsdeling og respekt. På denne måten skal NHM utvikle et godt faglig og sosialt miljø og produsere faglige høye resultater.

Samlinger

NHMs samlinger dokumenterer naturens biologisk og geologiske mangfold, primært norsk natur i tillegg til Nordens natur og verden for øvrig. Samlingene utgjør dermed en nasjonal og internasjonal databank for bio- og geodiversitet. Samlingene inkluderer også de levende plantene i Botanisk hage. Samlingene teller vel 7,7 millioner objekter og omfatter 65 % av landets totale naturhistoriske samlinger. I tillegg kommer observasjonsdata som omfatter nær 1,7 mill funn. Samlingene utgjør en uvurderlig kunnskapsbase om naturmangfoldet i fortid og nåtid som museet forvalter på vegne av samfunnet og fremtidige generasjoner.

Ved de norske naturhistoriske universitetsmuseene er gjennomsnittlig 50 % av objektene digitalisert. Med digitalisert menes her at objektinformasjon og/eller funninformasjon er overført til databaser. Andelen digitalisert materiale ved NHM er lavest blant disse museene og utgjør bare 27 % av objektene. I dag er det digitaliserte materialet fordelt på en lang rekke ulike databaseløsninger.

Intensivering av digitaliseringsarbeidet må prioriteres. Like viktig er overføringen av objektene som allerede er digitalisert til en felles databaseplattform.

Arbeidet for å redusere de store etterslepene i kuratering og ikke minst digitalisering må intensiveres. Like viktig er overføringen av objektene som allerede er digitalisert til en felles databaseplattform. Bare 27 % av gjenstandene er registrert og digitalisert av over 8 millioner gjenstander. Det trengs over 200 årsverk eller i størrelsesorden 100 millioner kroner for å komme à jour med de viktigste samlingene.

Nøkkeltall samlinger:

Tabell 1. Antall samlingsobjekter ved de naturhistoriske universitetsmuseene i Norge

Museum	Antall objekter	Antall digitalisert (%)
Bergen Museum (BM)	4,44	3,60 (81 %)
Naturhistorisk museum (NHM)	7,40	1,70 (23 %)
Tromsø Museum (TMU)	0,60	0,43 (71 %)
Vitenskapsmuseet (VM)	0,18	0,14 (81 %)
Totalt	12,62	5,87 (46,5%)

Hittil er informasjon om 1 045 062 objekter lagret på MUSITs Oracle-databaser. (NHMs objekter er ikke registrert her.)

NHM holder til i eldre og uhensiktsmessige bygninger. Bygningene tilfredsstillende ikke de krav som stilles til samlingsoppbevaring, utstillingsvirksomhet, publikumsfasiliteter og arbeidslokaler for ansatte. UiOs planer om bygging av et nytt samlingsbygg og rehabilitering av den eldre bygningsmassen er nødvendig for at museets øvrige mål kan nås.

Mål

Samlingene skal videreutvikles i henhold til en detaljert samlingsstrategi.

Samlingene skal holde internasjonal standard med hensyn til kuratering, digitalisering, sikring og bevaring, slik at dagens og framtidens behov for forskning, undervisning, utstilling og formidling av naturmangfoldkunnskap blir ivaretatt.

Samlingsinformasjonen skal være tilgjengelig for både interne og eksterne brukere. Samlingenes betydning som ikke-human genbank skal utnyttes. I sin samlingsforvaltning må museet også ha fokus på å ivareta samfunnets interesser og samarbeid med andre institusjoner.

Delmål

Utvikle en operativ samlingsstrategi

Tiltak

- Oppdatert plan for forvaltning av samlingene skal foreligge våren 2010, herunder strategi for nyinnsamling, digitalisering, sikring og bevaring av samlingene, og for *ex situ* bevaring av truede planter.
- NHMs samlinger skal sees i nasjonalt perspektiv, og NHM skal være en pådriver for drøfting av nasjonal oppgavefordeling innenfor naturhistorisk samlingsvirksomhet.

Delmål

Et nybygg ("Brøggersenteret") med plass til samlinger skal være på plass på Tøyen innen 2018, samtidig må de øvrige bygninger rehabiliteres.

I en mellomperiode skal utsatte og viktige samlinger flyttes til midlertidige lokaler på Økern sammen med deler av kuraterings- og prepareringsvirksomheten. Flyttingen gjennomføres 2010-2011.

Tiltak

- NHM skal delta aktivt i planlegging av Brøggersenteret .

- Plan for overflytting av materiale og funksjoner til Økern skal foreligge våren 2010. Planen skal ta for seg alle aspekter vedr. klargjøring, flytting, konservering og digitalisering.

Risikofaktor

- Manglende bevilgninger og prioriteringer fra UiO sentralt

Delmål

Typesamlingene skal være digitalisert og gjort tilgjengelige på internett innen 2012.

Øvrige prioriterte samlinger skal være digitalisert innen 2015.

Tiltak

- REVITA-satsingen konsentreres om digitalisering og den kuratering som naturlig følger med det. Typesamlingene og risikoutsatte samlinger prioriteres.
- NHM skal være pådriver for at det etableres en felles databaseløsning for universitetsmuseene i løpet av 2010.
- Det etableres en ny stillingsgruppe for kuratorer med spesielt samlingsansvar.
- NHM skal være en aktiv påriver for at MUSIT skal utvikle en digital naturhistorisk portalløsning, felles for alle landets naturhistoriske museer.

Risikofaktorer

- Dårlige oppbevaringsforhold for samlingene
- Manglende ressurser til å fortsette REVITA-arbeidet (sikring, bevaring, digitalisering og flytting til Økern)
- Manglende ressurser eller konsensus mellom universitetsmuseene til etablering av et felles databasesystem.
- Regelverk som kan forhindre etablering av nye stillingsgrupper
- Manglende ressurser for tilsetting i faste stillinger ved ledighet

Botanisk hage

Botanisk hage inneholder samlinger av levende planter som er tilgjengelige for publikum hele året. Botanisk hage er derfor både samling og utstilling på samme tid. Hagen har funksjoner knyttet til forskning, bevaring av truede planter, undervisning samt allmennrettet formidling.

Botanisk hage er en viktig del av NHM; det er over 460 000 besøk i hagen årlig, og dette gjør hagen til en av landets viktigste kommunikasjonsarenaer innen naturfag.

Formidlingspotensialet til hagen kan imidlertid utnyttes i større grad, blant annet gjennom etablering av demonstrasjonsbed der aktuelle naturvitenskapelige tema belyses, utvikling av nye omvisningstilbud, produksjon av bøker og brosjyrer om hagens ulike samlinger og tilgjengeliggjøring av hagens samlinger på Internett.

Hagens samlinger kuranteres som øvrige samlinger ved NHM, men siden "objektene" er levende krever dette en kontinuerlig innsats innenfor vedlikehold, videreutvikling og oppdatering av dokumentasjon. Samlingene (anslagsvis 7.500 taksa) er fordelt på to gamle veksthus og på friland. Eksisterende veksthus er små og uegnet for moderne planteutstillinger. Bygging av nytt utstillingsveksthus er derfor svært viktig for fornyelsen av NHM, både for samlings-, undervisnings- og formidlingsvirksomheten.

Mål

Botanisk hage skal være en levende genbank med samlinger til nytte for forskning og utdanning i plantesystematikk, nasjonalt og internasjonalt bevaringsarbeid og formidling av forskningsbasert kunnskap om det rike, men sårbare, plantelivet på jorda.

Delmål

Nytt utstillingsveksthus, som skal vekke forståelse og interesse for naturmangfold hos et bredt publikum, åpnes innen 2014.

Tiltak

- Nye samlinger av planter fra ulike klimasoner oppformeres før åpningen.
- Grunnsteinen nedlegges som en del av universitetets 200- års jubileum.
- Ny bemanningsplan for Botanisk hage utarbeides 2010. Bemanningsplanen må ta høyde for økte behov, både botanisk og gartnerfaglig, som vil komme i forbindelse med nytt veksthus.

Delmål

NHM skal ta aktivt del i *ex situ* bevaring av utryddingstruete karplanter i Norge gjennom etablering og drift av frøbank samt etablering av populasjoner av utryddingstruete arter fra Oslo-området, for bevaring og reetablering i naturen.

Tiltak

- Det avsettes ressurser i 2010 til innkjøp av nødvendig utstyr for drifting av frøbank.
- Det utarbeides en plan for drift av frøbank innen 2011.

- Bevaringsarbeidet videreføres i samarbeid med øvrige botaniske hager i Norge.

Delmål

Samlingene i Botanisk hage skal være oppdaterte mht faglig innhold, dokumentasjon og kuratering og det skal utarbeides planer for videreutvikling/revitalisering av eksisterende samlinger

Tiltak

- Det tilsettes en museumslektorstilling i botanikk, med hovedansvar for kuratering av hagens samlinger og oppfølging av REVITA-medarbeider.
- Dufthagen rehabiliteres i planperioden.
- Plan for videreutvikling av Arboretet utarbeides innen 2012 og tiltak iverksettes i perioden 2012-2020.
- Botanisk hage skal kontinuerlig prøve ut nytt plantemateriale.

Delmål

Botanisk hage skal brukes til å demonstrere vegetasjon og geologi fra Oslo-området.

Tiltak

- Osloryggen videreutvikles i tråd med gjeldende planer.
- Det utarbeides plan for en geopark, integrert i Botanisk hage.

Delmål

Botanisk hages formidlingspotensiale skal utnyttes ytterligere til en bred presentasjon av evolusjon, naturmangfoldet, naturfaglige samfunnsutfordringer og truede arter i et integrert hele med "Tøyen natur- og kulturpark".

Tiltak

- Utvikle tekniske løsninger for å forbedre kommunikasjonen til publikum om severdighetene i hagen.

Risikofaktorer

- Hagens samlinger forringes som en følge av underbemanning på botanikersiden.
- Hagens samlinger forfaller som en følge av manglende ressurser til vedlikehold/revitalisering.

Forskning

NHMs styrke er vår kompetanse om naturmangfoldet, i første rekke de systematiske delene av fagdisiplinene innen bio- og geofagene. NHMs omfattende vitenskapelige samlinger, også som non-human genbank, gir forskningen ved museet et unikt utgangspunkt. Det biologiske artsmangfoldet studeres innen biosystematikkfaget, mangfoldet av arter og naturtyper og det ikke-levende miljøet innen deler av økologifaget, og mangfoldet av mineraler og bergarter innen geologifaget. Samlingene dokumenterer naturmangfoldets forandringer over tid på alle disse nivåene. Samlingene gjør derfor naturmangfoldforskning til NHMs store komparative fortrinn.

Mål

NHMs forskningsaktivitet skal styrke UiOs stilling som forskningsuniversitet av høy internasjonal standard og forskningen ved NHM skal i hovedsak være samlingsrelatert. Det samlende temaet for NHMs forskning er beskrivelse av naturens mangfold og erverving av ny kunnskap om og forståelse av de prosesser som leder frem til dette mangfoldet. Forskningen skal ivareta museets forpliktelser overfor samfunnet. All forskning skal ha tilgjengeliggjøring av ny kunnskap som et delmål.

Valget av naturmangfold som hovedtema for forskningen ved NHM betyr at museet skal bygge videre på det fortrinn samlingene gir i forhold til rene forskningsinstitutter og legge til rette for en enda bedre utnytting av dette fortrinnet. NHM tar sikte på å bli et nasjonalt tyngdepunkt for kunnskap om og analyse av sted- og tidfestet naturmangfoldinformasjon. Som landets største naturhistoriske museum har NHM et ansvar for å levere forskning av høy kvalitet til samfunnet. Denne forskningen skal ha to siktemål; bidra til den internasjonale forskningsfronten og å dekke samfunnets behov for kunnskap. En stor del av NHMs forskning har i de senere år vært knyttet til Arktis og Nordområdene. Det tas sikte på at NHM også i fremtiden skal gi høy prioritet til utforskningen av disse områdene.

Delmål

Etablere et Senter for fremragende forskning (SFF) innen naturmangfoldforskning med utgangspunkt i Nasjonalt senter for biosystematikk (NCB) og NHMs fagmiljøer innen paleontologi og naturmangfold-modellering

Tiltak

- Allokere nødvendige ressurser til utarbeidelse av søknad for SFF

Delmål

Forskningen skal innrettes slik at NHMs ledende rolle som kunnskapsleverandør innen artsmangfold kan videreutvikles.

Tiltak

- Det etableres en forskerskole for å styrke forskerutdanningen innen biosystematikk og taksonomi
- Styrke delen av NCB-forskningen som er basert på "gammelt" DNA , inkludert oppbygging av et nytt laboratorium til formålet med oppstart i løpet av 2010.
- Videreutvikle forskningen knyttet til identifisering og modellering av naturmangfoldmønstre (IMN)

Delmål

NHM skal bli en spydspiss i arktisk paleontologisk forskning. NHM skal videreutvikle det eneste miljø av en viss størrelse innen paleontologisk forskning i Norge. Spesielt skal studier av vertebrater og invertebrater fra mesozoikum i arktiske områder prioriteres, med hovedvekt på marine jura-avsetninger på Svalbard. Den paleontologiske forskningen skal integreres i Nasjonalt senter for biosystematikk (NCB).

Tiltak

- Styrke bemanningen innen makropaleontologi.

Delmål

NHM skal opprettholde kompetanse innen Oslofeltets fossilførende paleozoiske bergarter.

Tiltak

- Styrke bemanningen innen fagfeltet

Delmål

Forskningen innen geologi med utgangspunkt i museets samlinger skal styrkes med fokus på systematisk mineralogi/petrografi, anvendelse mot malmer og grenseflatene mot materialteknologi, for å etablere en bred kompetanse som er attraktiv for industrien og andre brukere.

Tiltak

- Styrke bemanningen innen systematisk mineralogi/petrologi.
- Videreutvikle NHMs laboratorium for karakterisering av mineraler for understøtte styrking av forskningsinnsatsen i geologi.
- Delta i nordiske nettverk innen anvendt mineralogi.

Delmål

Veiledningen og oppfølgingen av doktorgradsstipendiater skal sikre høy gjennomføringsgrad og god kvalitet på doktorgradsavhandlinger.

Tiltak

- Tettere progresjonsoppfølging

Delmål

Antall publiseringspoeng skal økes.

Tiltak

- Legge til rette for mer sammenhengende tid til forskning.

Delmål

Oppdragsforskningen skal videreutvikles over hele spekteret av relevante fagfelter innenfor NHMs kjernekompetanseområde.

Tiltak

- Virksomheten knyttet til LFI og Fly/fugl videreføres og integreres tettere i den øvrige forskningsvirksomheten.

Risikofaktorer

- SFF-søknaden godkjennes ikke
- Nødvendige faglige ressurser uteblir

Formidling

Gjennom utstillinger, nettpresentasjoner, innslag i media og annen formidling når NHM et meget stort publikum. Ved å problematisere naturvitenskapelige emner vil publikum relatere til seg selv, bli følelsesmessig engasjert og reflektere. Dette vil føre til læring og at realfag oppfattes relevant for mottakerne noe som er viktig for den generelle rekruttering til realfag.

Mål

NHM vil bidra aktivt til at samlings- og forskningsbasert kunnskap gjøres tilgjengelig og blir til nytte for samfunnet. Museet skal styrke sin posisjon som formidlingskanal for egen forskning og for de andre naturvitenskapelige disipliner ved UiO. NHM skal være en viktig møteplass for debatt om aktuelle naturvitenskapelige tema og en aktiv deltaker i samfunnsdebatten. NHMs utstillinger skal stimulere interessen for biologisk og geologisk kunnskap i alminnelighet og realfag i særdeleshet. NHM har et ansvar for å øke kunnskapen om naturmangfoldet og hvilke utfordringer vi står overfor for å bevare dette mangfoldet

Delmål

Museet har ansvar for folkeopplysning, og et særlig ansvar overfor skolen og for å bidra til å realisere målene i den generelle læreplanen. Med tanke på rekrutteringen til realfagene er det viktig å få publikum til å føle at natur- og miljøspørsmål er noe som angår dem og deres liv. Dagens gamle utstillinger bidrar ikke til dette i tilstrekkelig grad.

De gamle utstillingene skal derfor skiftes ut med en helt ny basisutstilling. Den skal gi en sammenhengende presentasjon av naturmangfoldet uavhengig av inndelinger i fagområder. Første del skal åpnes til universitetsjubileet i 2011 og vil gjennom presentasjon av noen ulike naturtyper vise variasjon over kort tid (fra siste istid til i dag). Hele utstillingen skal være på plass innen 2014. Da skal ytterligere naturtyper samt utstillinger som gjennom presentasjon av evolusjon og store geologiske prosesser viser variasjon over lang tid av være på plass. Utstillingene skal kombinere museumsarven vi har ved NHM med nyere museumspedagogikk og IT-løsninger.

Utstillingene skal utformes slik at de kan oppdateres delvis og fortløpende. Vi ønsker ikke at det skal gå 30 nye år før neste fornying

Tiltak

- Søke eksterne sponsormidler samt støtte fra UiO og Miljøverndepartementet

Delmål

Det nye samlingsbygget "Brøggersenteret" skal integrere samlinger, utstillinger og forskning, hvor de besøkende kan se alle deler av virksomheten (tilsvarende Darwin enteret ved NHM i London).

Tiltak

- Legge bedre til rette for bruk av samlingene i formidlingsarbeidet i "Brøggersenteret".
- Arbeide for å formidle betydningen av samlingene og samlingsbasert forskning i museets totale virksomhet.

Delmål

Etablere NHM som permanent nasjonal node for Global Biodiversity Information Facility (GBIF) når inneværende prosjektperiode utløper i 2011.

Tiltak

Sikre nødvendig finansiering i samarbeid med Artsdatabanken.

Delmål

NHM og Tøyen området skal framstå som et attraktiv besøks- og turistmål - "Tøyen natur- og kulturpark". (Blant annet med utgangspunkt i Oslo kommunes tidligere plan om kulturpark Tøyen.)

Tiltak

- NHM skal inngå samarbeid med Oslo kommune for å gjøre "Tøyen natur- og kulturpark" mulig.
- NHM skal ta initiativ til et samarbeid med Norsk teknisk museum om etablering av et teknisk/naturvitenskapelig vitensenter på Tøyen.
- NHM vil arbeide for kunne overta lokalene til Munch-museet hvis disse frigjøres. Huset kan romme Naturfagsenteret samt utstillingsareal for NHM, f. eks til temporære utstillinger.

Risikofaktorer

- Manglende støtte til fornying av basisutstillingene
- Manglende oppslutning om planer for utvikling av hele Tøyen-området

Utdanning

NHMs undervisning inngår i fagplanene til Biologisk institutt og Institutt for geologi ved UiO. En mindre gruppe masterstudenter er lokalisert til Tøyen. NHMs særlige fortrinn er knyttet til undervisning i systematikk innen biologi og geologi og naturmangfold. Det er et stort behov i samfunnet, spesielt i naturforvaltningen, for denne type kunnskap.

Mål

NHM skal gjennom sin utdanningsvirksomhet bidra til at UiO utdanner kandidater med fagkompetanse på høyt europeisk nivå og til å gi studentene et godt grunnlag for videre utvikling. NHM skal delta i undervisningen på bachelor- og masternivå innenfor sine kjerneområder, og med den styrke som samlingene og feltbasert aktivitet gir.

Delmål

Styrke naturfagsutdanningen hvor NHM skal ha tydeligere ansvar for undervisningen innenfor naturmangfold-området, deriblant biosystematikk

Tiltak

- Kurstilbudet på bachelor- og mastergradsnivå utvikles i nær dialog med instituttene på Blindern
- NHM bør få sin del av ressursene som går til undervisningstiltak
- Utforming av nasjonale doktorgradskurs skal utvikles i samarbeid med andre institusjoner, eventuelt ved bruk av professor II-stillinger.

Delmål

NHM skal gi kurstilbud innen UiOs etter- og videreutdanning (EVU) innen biologi og geologi.

Tiltak

- NHM skal ha tett dialog med UiOs etter- og videreutdanningsprogram og med Naturfagsenteret

Risikofaktorer

- Ikke tilfredsstillende deltakelse i UiOs undervisningstilbud
- Manglende studentoppslutning om fag
- Manglende finansiering

Internasjonalisering

Forskningen skjer i en stadig mer internasjonal og krevende kontekst. NHM må gjennom sin forskning, samlingsaktivitet og formidling bidra til å gjøre UiO til et universitet av høy internasjonal standard.

Mål

Samlings- og for forskningsvirksomheten ved NHM skal h et internasjonalt nivå. Forskningsprosjekter skal om mulig skje i et internasjonalt samarbeid.

Tiltak

- NHM skal arbeide gjennom CETAF (CETAF - Consortium of European Taxonomic Facilities) og EBGC (European Botanical Garden Consortium) for å bli deltaker i flere EU prosjekter, for eksempel ENSCRI (European Native Seed Conservation Research Infrastructure).
- NHM skal søke om flere EU-prosjekter innen sine kjerneområder
- Etablering av SFF skal ha internasjonale samarbeidspartnere
- NHM støtter NUFU samarbeidet og vil søke aktuelle prosjekter

Risikofaktorer

- For dårlig nivå på faglig aktivitet
- Mangelfull satsing/bidrag for å få til internasjonalt samarbeid

Organisasjon

Mål

NHM skal ha en ledelse og forvaltning som gir maksimal støtte til museets kjerneaktiviteter. Museet skal være handlingsdyktig, utviklings- og samfunnsorientert. NHM skal oppfattes som én enhet innad og utad.

Delmål

NHMs virksomhet skal ha helhetlig styring med klare og kommuniserte prioriteringer Seksjon for forskning og samlinger (SFS) videreutvikles for å møte organisasjonens faglige mål

Tiltak

- Ansvarsfordelingen mellom SFS og SKF evalueres med tanke på mest mulig effektiv samlingsforvaltning.
- Stillinger og oppgaver omrokkres for å støtte opp om NHMs hovedutfordringer
- Oppgaver knyttet til arkiv, herunder historisk arkivalia, feltdagbøker m.v., kartsamlinger og foto samles i et felles dokumentasjonssenter hvor aktuelle deler digitaliseres og tilgjengeliggjøres.

Økonomi

Mål

NHM skal ha en sunn økonomi basert på budsjetter i balanse. Samtidig må det økonomiske fundament være tilstrekkelig til å løse samfunnsoppgavene på en forsvarlig måte.

Delmål

- NHM må styrke sin økonomi for å kunne realisere målene i planperioden.

Tiltak

- UiOs finansieringsmodell må inkludere resultatfinansiering innen samlingsforvaltning og formidling
- Budsjetter, planer, regnskap og rapporter må utvikles for å sikre en god og tydelig virksomhetsplanlegging og effektiv styring/utnyttning av tilgjengelige ressurser
- Styrke økonomiforvaltningen
- Gjennom oppdragsforskning og på annen måte øke museets eksterne finansiering
- Realisere den potensielle kommersielle gevinsten som ligger i Ida-fossilet
- Bruk av internfakturering videreutvikles til å gjelde alle relevante områder
- Butikkvirksomheten utvikles slik at den støtter opp om og genererer økonomiske ressurser til NHMs faglige målsettinger. Mulighetene for egen nettbutikk vurderes
- Unødvendig ressursbruk må reduseres gjennom ansvarliggjøring av de tilsatte.

Delmål

NHM skal ha god kontroll i alle faser av prosjekthåndtering

Tiltak

- Styrke økonomiforvaltningen med en prosjektkoordinator
- Styrke kompetanse hos prosjektledere
- Innarbeide klare rutiner for prosjekthåndtering

Risikofaktorer

- Mangelfull reell oppslutning om NHM som én institusjon
- Manglende oppslutning fra UiO om realisering av de store satsningene (veksthus, magasinbygg, basisutstillinger, økonomiske incentiver)
- Manglende egeninntjening

Personalforvaltning

Mål

NHM skal være en arbeidsplass som ivaretar alle ledd i organisasjonen, og hvor hvert enkelt ledd er like verdifullt. Kompetanse, kreativitet, entusiasme og trivsel skal prege organisasjonen. Personalpolitikken skal ivareta den enkelte medarbeiders kompetanse og utviklingsmuligheter innenfor rammen av museets overordnede mål. Bemanningen skal kompetanse- og kapasitetsmessig gjøre det mulig for NHM å oppfylle sine mål. NHMs strategiske mål og faglige prioriteringer skal gjenspeiles i rekrutteringsprosessen. Likestillings- og mangfoldsperspektiv i rekruttering skal ivaretas. NHM vil også arbeide aktivt for kompetanseutvikling med bevisste karriereløp for eksisterende personell i alle ledd.

Delmål

God ledelse og personalbehandling skal gjennomsyre alle deler av organisasjonen.

Tiltak

- Ledere må gis nødvendig kompetanse for å ivareta det ansvar som ligger i linjen.
- Tilgjengelige ressurser skal konsentreres om kjernevirksomheten og felles satsinger.
- Vitenskapelig ansattes innsats og resultater følges opp systematisk både i forhold til egen utvikling og til NHMs strategiske og faglige prioriteringer.
- Praktisere bruk av "innstegstillinger" for spesielt gode kandidater for å motvirke uheldige konsekvenser ved midlertidig tilsetting spesielt i vitenskapelige stillinger, men også til dels i "ingeniørkodene".
- Teknisk og administrativt tilsatte skal sikres en kompetanse som gjør staben dynamisk og løsningsorientert i forhold til museets mål.
- Felles forståelse for institusjonens mål og prioriteringer skal sikres ved utstrakt medvirkning og samspill med ansatte i alle ledd. Dette vil også kunne øke faktorer som kompetanse, kreativitet, entusiasme og trivsel. Konkret kan man lage nettverk og prosjektgrupper på tvers for de ulike prosessene.
- Utarbeide handlingsplan for likestilling.
- Etablere felles kantine og ellers oppmuntre til utvikling av arenaer der de ansatte møtes på tvers av seksjoner.

Delmål

NHM skal ha en HMS-virksomhet som gir et høyt sikkerhetsnivå og et trygt arbeidsmiljø.

Tiltak

- Det skal gjennomføres regelmessige HMS-undersøkelser og de årlige vernerunder skal følges opp.
- Arbeidsgivers ansvar iht. regelverket om inkluderende arbeidsliv skal aktivt følges opp.